

ACC. N:R **M. 9938**:1-24.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne*
Härad: *Ö. Göinge*
Socken: *Osby*
Uppteckningsår: *1946.*

Upptecknat av: *Carl Persson*
Adress: *Fack 29, Skånes Värstj*
Berättat av: *upptecknaren*
Född år *1889* i *Osby socken*

Skosman. s. 1-4.
Triggekränning. s. 5-10.
Leksaker. s. 11-13.
Vaggvisor, namn, småbarnslek. s. 14-24.

LUF 53.

Skriv endast på denna sida!

Skosnuan i Osby socken.

I Osby sockens skogar uppehöll sig skosnuan - eller som hon ~~benämndes~~ benämndes i dialekten: skosnûna. Hon kunde "förvilla" personer så att de gingo vilse i skogen, ja det hände att de gingo i många timmar och kommo ständigt tillbaka till stället där de förut varit. Men om man då tog av sig något klädesplagg och tog det på igen med vrängsidan utåt, blev förtrollningen bruten, så att man kunde finna rätta vägen.

Skosnuan beskrevs som en aldrig kvinna klädd i det slugs kläder, som voro brukliga i bygden. Men hennes rörelser voro snabba. Då man mötte en skosnua, var det bäst att tiga stilla, ty sade man något hänfullt ord, fick man en bastant örfil, varefter man för en längre tid blev svårt sjuk. Det berättades om en man som skjutit på skosnuan. Han skakade sin påls så att det gav eko i skogen. Mannen blev svårt sjuk.

Men det kunde även hända att skosnuan visade sig vänlig och tjänstvillig mot somliga människor. Min morfars far Bengt Torkelson - född 1780 - var i sin barndom vaktpojke i Norra

Marklunda. Det torde varit i början av 1790-talet, kanske något tidigare. Han låg ofta och sov i skogen, men då han behövde vara tillstädes för att mata kreaturen, ropade skosnuar i hans öra: Bengt! Söver du Bengt?

Bengt Torkelsson växte upp och blev med tiden torpare i N. Marklunda. Han blev gift med Tjerstin Johansdotter, (f. 1777) som var ladugårdspiga i S. Marklunda. I detta äktenskap blev det fyra barn nämligen: min morfar Jon, f. 1802, Anders, f. 1810 samt döttrarna Tingiär och Else, sammelikt födda i slutet av 1800-talets andra decennium.

Bengt Torkelsson hade en ko som hans små flickor Tingiär och Else vaktade i skogen. Då de någon gång i nöd komade eller jagade hon ropade skosnuar: Grebbor! Låmn komagau. (= Flickor! Låten kom gå.) Skosnuar kunde alltså tala, t. o. m. - Göinge-dialekten.

Min morfar Jon Bengtsson övertog sedan torpet och hade det i många år. Men det var en lång och besvarlig väg till gården i S. Marklunda, där dagsverkema skulle göras.

3.)

ACC. N:R M. 9938:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

År 1864 övertog han ett mindre torp i Segedslycke. Detta torp tillhörde en mindre gård, vars ägare hette Ole Larssen; dennes ättling Albin Olofsson är nu ägare av den. Torpet, vars stengärdesin-
hägnad ännu finns kvar, var beläget vid norra reigången nära myren. På andra sidan myren i den s.k. Tjånäppe-Kulle, var kung Sigurds gravhög belägen. Där såg ofta min mor ett ljussken (gastabloss) lysa under mörka nätter.

Det var kanske samma år, eller möjligen 1865 som följande händelse inträffade: Min mor Ingrid Jönsdotter (f. 1851, d. 1917) var då 13 eller 14 år. Hon hade gått ett ärendе till den sydost om Segedslycke belägna byn Angshult. På återvägen då hon gått över ett svedjeland, vände hon sig om och fick se en gråhårig gumma som stod på en sten och spanade åt alla håll. Först trodde Mor att det var en bekant bondhustru, men då gumman visade en stor snabbhet i rörelserna, och med lätthet hoppade från sten till sten, tänkte Mor att det var en skomua och började av alla krafter springa mot hemmet. ~~De som nämnde mig först stod alla~~

4.)

ACC. N:R M. 9938:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Då hon sprungit en stund såg hon åt sidan om vägen och fick se skosnuan inne bland buskarna. Hon fortsatte att springa, och då hon närmade sig torpet stod hennes far och bror på en buckslutning och lade stengärde. Skosnuan gick förbi alldeles intill dem och försvann sedan inåt skogen, men de sågo henne ej.

Nils Eliasson i Segutslycke, vanligen kalla Stor-Nisse, var en vinter tillsammans med en medhjälpare och högy ved i skogen. Då kom skosnuan och bakade pannkakor på stenarna. Det var tunna s. k. "stinnkakor" som allmänt bakades då det var "vita tisdag", d. v. s. tisdagen i fastlagsveckan. Kakorna sågo så gode ut att karlarna bad att få smaka dem. Deras begäran beviljades. Sedan sade de till skosnuan: "Säg till din gubbe att han kommer hit i morgon så skall han få en päng." Dagen efter kom en liten gubbe och ropade: Päng! Päng! De gav honom en liten slant, varefter han försvann.

Ovannämnde Nils Eliasson var i mitten av 1800-talet ägare till hemmanet $\frac{3}{4}$ Segutslycke.

Bengta Flageberg.

Osby sockens sista tiggehäring.

Bengta Flageberg var född i Loshults socken, men lär ganska tidigt kommit in i Osby socken, där hon gick omkring och tiggde. Enligt sin egen utsaga var hon född år 1829, och var således jämnårig med kung Oskar II, en omständighet som hon var mycket stolt över. Om hon i sin tidigaste ungdom utfört något nyttigt arbete vet jag inte; det torde nog inte varit mycket. Men hon gjorde dock en samhällsnyttig gärning genom att öka nativitetern med tre barn. På den tiden fanns ingen moderskapshjälp eller andra förmåner för ogifta mödrar, vilka på den tiden kallades "horor", och deras barn "räkta ungar", eller "horungar". Det blev för Bengta ingen annan råd än att taga sina ungar med sig och gå ut i bygden för att tigga.

Barnens fader kallades Tigge - Bengtens Ola, som ar en man som bemämnades Tigge - Bengt, och som bodde i ett litet torpställe norr om Drivbro, inom Loshults sockengräns.

2.)

ACC. NR M. 9938:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min mors farbror Anders Bengtsson hade byggt en s. k. jordstuga öster om landsvägen på Bökeberga bys ägor. Dit kom Bengta som något slags hushållerska. Då gubben dog fick hon ärra stugan.

Många människor i socknen hade öknamn och Bengta kallades allmänt "Räva - Bengtan" och hennes stuga "Räva-hiet." Det kunde även hända att Bengta blev kallad "Rävikan." Det är ju klart att hon blev mycket ilskan då någon hämsynslös person nämnde detta vedernamn, och denna ilska kunde även utbryta då hon någon snövädersdag mötte någon person som sade: "I dag är det ett riktigt rävaräder." Hon ville då gärna påskina att hon var i släkt med den trollkunnige Anders Hansson i Hallaryd och även med en annan trollkunnig man som hette Falk. Hon hotade med att dessa hennes "släktingar" skulle ställa om obehagligheter för de personer som visade henne vanvördnad.

Bengta gjorde sina figgarefärder ute i bygden. Hon fick nog ej mycket kontanter, men däremot fick hon mycket matvaror,

3.)

ACC. N:R M. 9938:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

isynnerhet under dagarna före jul. Vid de årstider då fåren klipptes, kunde hon även få något "to" (= ull) här och där i gårdarna. "Toet" såldes sedan; därmed erhöles kontanter till kaffe och socker. Under sina sista lemnadsår erhöil Bengta även något kontant understöd av fattigvården. Då Bengta fått någon gåva av någon "bondmora", belönade hon därmed att hon på nästa ställe berömde givaren. Och då det ifråga om gåvor, den ene inte ville vara sämre än den andre, visade det sig att berömmet var lönande, ty det blev stora byltar med både matvaror och "to", som Bengta drog hem till sin stuga. Då jag en gång var därinne - det var just vid jultiden - visade hon mig en stor mängd av flera slags bröd som hon förvarade i en gammal trisoffa. Man kan påstå, att hon vad mat beträffar, hade det mycket bättre ställt än många av de gamla, som på den tiden svultit sig fram i de små eländiga rucklena.

Som 6-årig gosse blev jag bekant med Bengta Flageberg år 1896 då jag fick mitt hem norr om gården Elisedal. Endast några minuters väg därifrån låg Bengtas stuga. Ofta besökte jag henne

där och hörde henne berätta om sina minnen från tidigare år. Hennes son Nils var då död, dottern Sissa var gift med murare Lindbeck i Flästveda och dottern Oliva var gift med en brutal och på sprit begiven man som i förmamman hette Olof och var boende i Terums socken. Båda dessa familjer hade många barn och levde i stor fattigdom.

Bengta Flageberg hade en rak gång, var rak och spänstig, och hade säkert i sin ungdom haft en vacker figur. Att hon in i 70-årsåldern lyckats bibehålla sitt ungdomliga vigör, berodde nog på att hon ej utfört något ansträngande kroppsarbete. Andra kvinnor av forpare- och backstugesittareklassen, blevo ofta ganska tidigt stadium kustrygga eller på annat sätt kroppsligt deformerade och förvissnade.

Bengta Flageberg var ej särdeles intelligent, men ej heller efterbliven. Hon var alltid glad och humoristisk, och det blev alltid skratt och skämt då hon besökte någon familj. Då hon kom in brukade hon ofta hälsa med orden: "Gu sömma." Dessa hälsningsord förekomma nu inte mera i Osby-dialekten.

5.)

ACC. NR M. 9938:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag har all anledning att förmoda att Bengta Flagebergs sedliga vandel var vida bättre än vad hennes samtids rykte förmålde. Med undantag av "Tigge - Bengtens Ola" och Anders Bengtsson (f. år 1810.) har jag inte hört att några andra män haft några intimare förbindelser med henne. Och även vad Anders Bengtsson beträffar torde det nog ej varit något erotiskt förhållande emellan dem. Han var en gammal man då han byggde sin stuga, Han var 19 år äldre än Bengta. Men det troddes att han var trollkunnig - - -

Under förvintern år 1905 dog Bengta Flageberg efter ett par veckors sjukdom. Han var då omkring 76 år. Jag var då sängliggande i en svår sjukdom, (höftsjuka) som gjorde mig till invalid för livstiden. Men jag band en krans av lingonris och dekorerade den med röda pappersblommor, vilka jag tillverkade så som Teransa - Stina från Göteryd lärt mig. Denna krans blev lagd på Bengtas kista, på vilken "blomstergården" i övrigt var ganska ringa. Det var "rävarväder" med bläst och snöyra då Bengta Flageberg fördes till sitt sista vilorum på Osby kyrkogård.

Efter Bengta Flagebergs död blev stugan såld till Flumma Lundberg som bodde i den till 1938 då den revs ned. För stugan gavs Flumma Lundberg - 15 kronor. Golvet låg något under marknivån. Åt söder och öster utgjorde backen väggar; genom en dörr på södra gaveln gick man direkt från marken in på loftet. Förutom själva stugan var åt väster mot vägen en liten kammare inredd, samt åt öster ett litet kök med jordgolv. Osby fornminnesförening borde inköpt stugan och bevarat den åt eftervärlden. Nu är där endast några murrester kvar.

År 1935 träffade jag av en händelse en ung flicka ute i bygden. Hon var dotterdotter till Bengta Flageberg och dotterdotter till Sissa, som var gift med murare Lindbeck i Flästveda. Kroppens hållning, den något för stora näsan och den humoristiska glimten i ögonen, visade en tydlig bild av hennes mormors mor, så som jag föreställer mig att hon såg ut under sin ungdom i mitten av 1800-talet. En ny "Bengta Flageberg", men ej med figgepåsen, utan i hederlig tjänst hos en lantbrukare.

Hemmagjorda leksaker.

Under min barndom på 1890-talet hade allmogebarnen inte många leksaker. Symmerligen i de fattiga torparhemmen var det inte råd att köpa några "legepycke" som det hette i dialekten. Men man försökte ändå med de enkla medel som voro tillgängliga, tillverka något till att roa småbarnen med.

Vid grisslakten tillvaratogs "pisseblärena" (= urinblåsan) vare några ärtor instoppades. Med ett halmsträ eller pipmunstycke blåstes dem upp, öppningen bandes till med ett smöre, varefter blåsan fick hänga till torkning ett par dagar. Sålunda fingo barnen en bra skullra.

S.k. "smurrebussar" funnos i handeln och kostade bara 3-4 öre pr. styck, men genom skära av ena ändan av en trådrulle och sedan sätta en spetsig träpinne i hålet, fick man en lika bra "smurrebuss". Man höll träpinnen mellan handflatorna, gned hårt till, och släppte smurrebussen ned på bordet eller golvet. Där smurrade den och dansade omkring en halv minut eller mera, allt efter kraften i gnidningen.

En liten träpinne smedskars i ena ändan i vilket sedan ett hack inskars så att det bildade två horn. Dessa pinnar skulle föreställa kor. Men ofta var det gran- och tallkottar som föreställde kor och får.

Mor eller stora syster sydde någon gång en frasdocka till de mindre flickorna.

Då barnen blivit någorlunda försigkomna, skaffade de sig vanligen själva leksaker vilka utgjordes av allt möjligt, t. ex. glas- och porcelänsbitar, kasserade kokkärl, bleckburkar, cigarr-lådor m.m.

Då pojkarna kommo upp i 7-8 års ålder började de själva tillverka diverse leksaker. En enkel leksak var "slungan", som endast var en i fjöckändan kluven björkvisla. I klyvningen satte man en liten sten, som sedan kunde slungas högt upp i luften.

"Fjörvarngjulet" torde haft förmågan gammalt ursprung. En rak gren klyves på mitten så att det blev en skära på ungefär 1 dm. längd. Mitt emot denna klövs ytterligare en liknande skära. I vardera av dessa skärar infördes en tunn trästicka. Dessa

3.)

ACC. NR M. 9938:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

utgjorde således fyra lika långa "vingar". I en bäck placerades två tråkläxor vari "kvarnhjulet" placerades så att vingarna kommo i beröring med det rinnande vattnet. Ju starkare ström där var, desto hastigare snurrade hjulet. Det är konstaterat att denna leksak var i bruk på 1850-talet och säkerligen tidigare.

Då det var mycket snö, kunde det hända att föräldrarna gjorde en snögubbe, som barnen skulle se på genom förstret. Dessa snögubbar hade vanligen ett groteskt utseende, och vittnade ej om några konstnärliga anlag.

"Vaggrisor."

Något som kan benämnas vaggrisor har jag aldrig hört ty
det som sjöngs då man vaggade barnet, bestod vanligen endast
av ett par rim, vilka sjöngs om flera gånger ända tills barnet
sov. Här gives ett exempel.

"Wyssa dussa dassa,

bära små nilsa (barnets namn i pluralis) i kassa, (= korgar)
oin te me å oin te de å oin te haur au vaura lassa. (?)

(Anm: Uttal. Dubbelt w som engelskt w. Flaur = var och en.)

Synnerligen "grönkornigt" är ju innehållet i följande lilla
fresliga kväde:

"Wyssa dussa nana,

katten skider kana,

wyssa dussa daja,

katten hoide Mäja;

Petter har oitt skidehus, å da ska Mäja fäja."

(Nana = ^{öppet a-ljud} jollerbenämning på ordet sova. Sk. hårt uttal, ej sje-
ljud i äldre Osby-dialekt. Kana = kumung. Öppet a-ljud. Fäja = sopa.)

På 1890-talet var dock säkerligen inte denna "vaggvisa" populär i några vidare kretsar. Yngre föräldrar hade redan då blivit lite mera "bildade" i sina uttryck än vad deras gamla föräldrar voro. Emellertid bror man ej anse innehållet såsom varande något utslag av fräckhet. Det är substantiv och verb som förekommo helt naturligt i de gamlas dagliga talspråk.

Författaren till nedanstående vaggvisa - som torde vara mycket gammal - har nog tänkt på många materiella fördelar.

Aga by å vältä,

tjöba nya pjälta,

håsor å sko,

oina krwie, oina ko.

Tjvau foida gulta;

doi skå vi salta,

lägga dom i auska,

fjemma dom te pauska.

Åka till byn. Eller i byn?

Pjälta = kläder

Tjwie = Tiviga

= Saltar. Utal. m. slutet a - ljud

= Salta " " " " "

Auska = Askar.

Te pauska = Till påskan.

3.)

ACC. N:R M. 9938 :16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag vet inte om följande lilla vers från början varit avsett
till waggvisa.

Da sad oin gäbbe

pau oin stäbbe;

ham sjang å ham ba: | Sjang = sjöng. Slutet a-gud

Kära flecka,

Ba = bad. " " "

fappa drecka;

fira styver har ja.

Slutligen, på någorlunda riksmål den välkända "Rida ranka".

Ria, ria ranka;

hästen heter Blanka.

Var ska du ria?

Jo ja ska ria å fria

te en liten pia.

Vad ska hon heta?

Anna Margareta.

Ramsor och småbarnslekar.

Minnen från Marklunda skola, Osby socken. 1897-1903.

Först vill jag nämna tre lekar, nämligen: Lega gömme, plött och bonna räv. Den förstnämnda torde haft gamla amor, ty gammalt folk kallade den "blänna böre", vilket i ordagramm översättning betyder blunda hål. (eller håla.) Ordet "böre", vilket uttalas med öppet ö-ljud, står i samband med verbet "böra" = borra och skulle sålunda betyda ett borrat hål, men kunde även beteckna andra smärre hål t. ex. "makaböre" = maskhål i trä.

Då man nu t. ex. skulle "lega gömme", gällde det först att avgöra vem som skulle stå och blunda medan de andra gömde sig. Man ställde sig i ring, och ett av barnen började "räkna" på det sättet, att det vid första ^{ordet} stavelsen eller siffran pekade först på sig själv, vid andra på sidokamraten o. s. v. ända tills hela ramsan blivit uppläst. Det barn som pek-fingret riktades mot då det sista ordet, stavelsen eller siffran blev uttalad, fick således stå och blunda på ett särskilt anvisat ställe. Jag antecknar nu följande ramsor:

2.)

ACC. NR M. 9938:18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Bagarns lilla sockerrätta,
räkna rätt så blir det åtta."

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8."

Som man ser, är det åtta stavelser i varje rad. Dem som det pekades på vid nämmandet av talet 8, skulle således blunda. Stavelsernas antal + siffrorna är ju 24, men räkningen kunde verkställas med ett mindre antal barn, t. o. m. endast två, ty man fortsatte vidare då man kom dit man började.

Den andra ramsan lydde så här:

"Enom, benom paradiset

Slaktade han sin svarte gris.

Tjött och fläsk det sålde han;

Rompan den behöllde han."

"Flam", som "behöllde rompan", fick således blunda. Men ofta gjordes räkningen mindre omständlig med orden: "Ett, två, tre, knappt du slapp."

Så ställde man sig med pannan lutad mot en kusrvägg, trädd eller annat föremål medan kamraterna gömde sig.

3.)

ACC. N:R M. 9938:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Efter några sekunder kunde det hända att något av de gömda barnen ropade: "Nu må katten gå." Och "katten" smög sig försiktigt fram. Om han då fick syn på Albert som låg gömd bakom en buske, tillkännagav han upptäckten, rusade tillbaka till stället där han blundat, spottade, och ropade: "Turi för Albert!" Men det krävde stor uppmärksamhet och försiktighet, ty det kunde hända att då "katten" lämnat sitt blund- och spottställe, Herrman smög sig dit, spottade och ropade: "Turi för me! Därmed drog han sig med heder ur leken. Det gällde således att se upp så att ingen kom till spottstället, och om man såg någon på väg dit var det till att laga så att man fick tillfälle att spotta först. Det hände kanske någon gång att det blev ett lindrigt gräl om vem som spottade först.

Den som först blev upptäckt, och som det på reglements- enligt sätt spottats för, skulle blunda nästa gång, men om alla de gömda lyckats spotta för sig själva, fick "katten" blunda även nästa gång.

På grund av skolgårdens obetydliga areal och brist på

görmstället, lekte vi ej mycket denna lek därstädes, men ofta vid någon av kamraternas hem, där vi emellanåt om söndagarna samlades.

Däremot lekte vi ofta "plött" under skoldagarna. Denna lek var ganska enkel. Genom räkning med hjälp av de citerade ramsorna, fastställdes vilken som först skulle bli "plött." (= Plätt.) För honom gällde det att kunna springa fort så att han med handen kunde nå någon kamrat. Med handen slog man kamraten ett lätt slag på axeln eller i ryggen samtidigt som man sade "plött." Denne fick sedan jaga de andra runt skolhuset, tills han också på en angiven sätt lyckats utföra sitt uppdrag.

"Bonna räv" var en lek som, förutom goda ben, även krävde ett visst mått av intelligens, eller, kanske rättare sagt, listighet. Den var förknippad med flera stränga regler, för vilka senare skall redogöras. Vid vardera ändam av gårdsplanen gjorde man ett mål tvärs över hela planen. Detta utfördes med en häpp med vilken man ritade en rak linje i sanden. Den som skulle ^{befinna sig} stå mellan de båda målen, och

5.)

ACC. NR M. 9938: 2/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fasttaga de där emellan springande kamraterna, utvaldes även på det förut beskrivna sättet. Så var det till att söka taga fast i rocken på någon av de springande och repa: "Ett, två, tre, hjälp nu te!" Men han skulle hålla i den fasttagne hela tiden medan orden utropades, ty om den senare lyckades rycka sig loss innan det sista ordet "te" blev uttalat, "gälldes" det inte, ~~och~~ ty då kunde den sålunda befriade fortsätta att löpa till det mål, som han var på väg till. Men blev han däremot fasttagen fullständigt enligt "reglementet", skulle han "hjälpa te" med att fasttaga de övriga kamraterna som sprunget mellan målen. Det är klart att ju flera som blevo fasttagna och sedan "hjälpte te". Och det var liksom ära att vara bland de sista som blevo fasttagna.

Då man från målet kommit in på planen, "gälldes" det inte att springa tillbaka till samma mål igen, och ej heller att bli stående inom ett mål allt för länge. I det det senare fallet riskerade man att bli "uträknad" av fasttagaren. Sedan denna räknat till 20, kunde man

utan vidare bli "tagen" innanför målet.

Det gällde att avvakta det "psykologiska ögonblicket," då det var lämpligt att springa, t. ex. när fasttagarnas blickar riktades åt annat håll. Man kunde lura dem genom ett utrop av förvåning över något som man lätsade att man såg, och peka i en viss riktning, man kunde stå helt lugnt och samtala, och helt plötsligt rusa iväg.

Om man föll omkull, tappade en fräsko eller nåkade ut för någon annan "malör" då man sprang, kunde man genom utropet: "Turi freda me!" undgå fasttagning. Men sedan man gjort sig i ordning tillkännagav man detta genom att ropa "Ofre!"; därefter riskerade man åter att bli fasttagen.

I de lekar jag här sökt skildra, deltog sällan flickorna. De voro ej så sportintresserade ~~som~~ och tränade som de äro i vår tid. Det goda kamratlika förhållandet som nu råder mellan gossar och flickor fanns ej då.

Men någon gång lekte vi en lek, vari både gossar och

flickor deltog. Dem kallades "banka läder." Vi ställde oss då i en ring och hölla varandra i händerna. Genom beskrivna uträkning föreställde vem som skulle befinna sig utanför ringen. Denne skulle dunka någon av de i ringen stående i ryggen, varefter båda rusade på varsitt håll runt ringen; den som först kom till utgångspunkten där ringen var öppen anslöt sig till de i ring stående. Under det första året av min skoltid (1897.) var det en lärarinna som lärde oss ett par rimm, ungefär lydande så här: "Banka, banka läder med stora långa bräder, med stora långa stakar, och springa så det knakar."

Detta korta rimmssnickeri sjöngs under leken, men glömdes bort sedan fröken Dagmar Söderholm blev lärarinna i skolan. Denna värde dam intresserade sig ej för annat än att utöva disciplin i tid och otid. Men vi voro inte vidare "känsliga," och lido ej av "komplex," "hämningar" o.d. som det i vår tid jollras så mycket om. — — —

Vad de egentliga småbarnslekarna beträffar, vet jag ej mycket.

8.)

ACC. N:R M. 9938:24.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För att roa småbarnen läste man upp namn på fingrarna. Dessa namn voro: Tommetott, Slickpott, Långeman, Staffian och Lille Petter Ände eller Lille Petter Speleman.

Mam slog med handen några lätta slag under barnets fot, och sade: "Picka, packa sko min häst, hocket söm sitter bäst." Sedan tog man med nypen i någon få, som skulle föreställa det bäst sittande sömmet.

Under det barnet satt eller låg lade man handen på t. ex. sängfacket, lät handen sakta - under det fingrarna rörde sig - glida fram mot barnet och sade: "Det kommer en liten mus och vill låna hus; får hon inte hus så sir hon pip."

Då man sade det sista ordet vidrörde man med pekfinger barnets hals eller bröst.

Föräldrarna kysste nog emellanåt barnen då dessa voro i spädd ålder. Men sedan förekom nog inte några särskilda ömhetbetygelser. Åtminstone ansågo gossarna det vara mindre värdigt att allt för öppet visa sina känslor.